

Focs de Sant Isidre

Alpens

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Nucli urbà
Emplaçament Municipi d'Alpens

Coordenades:

Latitud: 42.11939
Longitud: 2.10059
UTM Est (X): 425652
UTM Nord (Y): 4663423

Classificació

Número de fitxa 08004 - 111
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Avui en dia a Alpens no es celebra la revetlla dels Focs de Sant Isidre.
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Nucli urbà d'Alpens](#)
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dj., 13/07/2006 - 02:00

Descripció

Els focs de Sant Isidre s'encenien a la vesprada de la revetlla de Sant Isidre, patró dels pagesos. Els pagesos veneraven el seu patró, el dia 15 de maig, per tal de beneir els camps i les eines de treball. Les fogueres, però, s'encenien al vespre del dia 14 de maig quan el sol es ponia després d'haver recollit durant tot el dia

fustes, troncs, mobiliari vell i altres objectes que poguessin cremar. Antigament cada masia encenia la seva foguera, d'aquesta manera, multitud de punts de llum il·luminaven les zones rurals quan es feia fosc.

Observacions:

La festa de l'encesa de les fogueres feia al·lusió a la tradició segons la qual, Sant Isidre va encendre una gran foguera per tal del convèncer els infidels i gent descreguda, despertant en ells la flama de la fe.

Història

Segons Joan Amades, Sant Isidre, el sant castellà, va restar molts anys oblidat de tothom. A la darrerria del segle XVI, el rei va sentir-se malalt d'una greu malaltia, que els metges no sabien guarir. La reina va invocar l'ajut de Sant Isidre, que la va escoltar i va tornar la salut al monarca. Des d'aleshores, es va estendre la devoció a aquest sant, especialment entre els estaments rurals (AMADES; 1983). A la primeria del segle XVI, la pagesia catalana va adoptar per patró dels fruits de la terra a Sant Isidre, en substitució dels sants que fins aleshores havien venerat, com Sant Galderic (pagès occità), Sant Medir (pagès del Vallès) o els sants Abdó i Senén (coneguts popularment com Sant Nin i Sant Non).

El 1623, les parròquies de Santa Maria del Mar i Santa Maria del Pi, van obtenir relíquies del sant que van provocar l'extensió de la seva devoció pel pla de Barcelona, primer, i després per la resta de Catalunya.

Amades esmenta que pel Lluçanès i pel Ripollès, les pagesies i masies aïllades, cap al tard encenien quatre grans fogueres, encarades als quatre vents. Una d'elles, la més grossa, l'encenien davant de la porta. Molts dies abans la mainada voltava pels camps per recollir les herbes dolentes i plantes parasitàries i arreplegava troncs, branques i fustes per encendre la foguera. Es creia que aquestes fogueres esquivaven els mals esperits que podien desbaratar les collites, i guardaven la gent, el bestiar i les cases de mal donat i d'embruixament. L'encesa es feia per ordre d'antiguitat. La primera era la masia més gran o més antiga, i al seu darrera seguien les altres. A les contrades on hi havia una ermita, la primera foguera l'encenia l'ermità davant de la capella.

Pel Lluçanès era corrent que la mainada saltés les fogueres mentre es cantava una cançó, com es fa amb les fogueres de Sant Joan.

Bibliografia

AMADES, J, Costumari Català. El curs de l'any, Salvat Editores, S.A i Edicions 62, S.A, 1983.
Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Agenda de les tradicions catalanes, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998.

